

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра права та публічного адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Черних Є.М.

« 28 » Україна 20 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКПШ 2.2.3 ІНТЕГРАЦІЙНЕ ПРАВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Право
(назва)

Спеціальність 081 Право
(код та найменування спеціальності)

Спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

Факультет економіко-правовий
(назва факультету)

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма

Інтеграційне право

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти ОПП «Право»

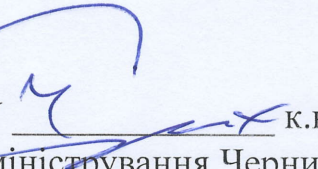
Спеціальності 081 Право

Розробник: к.ю.н., доцент кафедри права та публічного адміністрування
Тихомирова Г.Є.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри права та публічного адміністрування

МДУ к.ю.н., доцент, доцент кафедри права та публічного адміністрування Черних Є.М.

«28» 08 2020 року

©Тихомирова Г.Є., 2020 рік

©МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна / заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань Право	Вибіркова (професійна підготовка)	
Модулів – 3	ОПП Право Спеціальність 081 Право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: науково-дослідна робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 50/20 самостійної роботи студента – 98/128	Освітній рівень Магістр	26 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		98 год.	128 год.
		Індивідуальні завдання: 2 год. /2 год.	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 50 (33%) / 100 (67%)

для заочної форми навчання: 20 (13%) / 130 (87%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інтеграційне право» є: розкриття конституційно-правового забезпечення європейської міждержавної інтеграції, а саме змістовна та видова характеристика категорій «інтеграція», «правова інтеграція» та «європейська міждержавна інтеграція» в конституційному праві; формулювання сучасної теорії конституціоналізму в контексті глобалізаційної; аналіз сучасних тенденцій «інтернаціоналізації» конституційного права та «конституціоналізації» міжнародного правопорядку; дослідження сучасних проблем розвитку доктрини суверенітету; вироблення практичних пропозицій щодо подальшого вдосконалення системи конституційного законодавства України, правотворчої та правозастосовної діяльності в сфері формування механізму забезпечення інтеграції нашої держави до міждержавних інтеграційних об'єднань.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: навчальна дисципліна «Інтеграційне право» належать до вибіркових навчальних дисциплін професійної підготовки освітньо-професійної програми Право спеціальності 081 Право освітнього рівня «Магістр».

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Проблеми міжнародного публічного та приватного права	-

Результати навчання: згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- сутність інтеграції як складової частини міграційних процесів;
- розмежувати поняття «інтеграція», «правова інтеграція» та «європейська міждержавна інтеграція»;
- основні засади інтеграційних процесів;
- сутність поняття глобалізації;
- сутність поняття конституціоналізму;
- сутність процесу інтернаціоналізації;
- сутність та особливості сучасного міжнародного права;
- сутність та зміст державного суверенітету;
- засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві.

вміти:

- аналізувати вплив процесу глобалізації на конституційно-правове життя держав;
- аналізувати сутність та особливості сучасного конституціоналізму;

- аналізувати значення процесу інтернаціоналізації для сучасної науки конституційного права;
- аналізувати вплив процесів глобалізації на міжнародне право;
- розмежувати засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві.

Програма складається з двох змістовних модулів:

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ІНТЕГРАЦІЯ» ТА «ПРАВОВА ІНТЕГРАЦІЯ» В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ

Поняття інтеграції. Об'єкти та суб'єкти інтеграції.

Понятійно-категорійний ряд явища інтеграції.

Поняття інтеграції в різних сферах суспільного життя. Підходи до визначення поняття «інтеграція».

Сутність та особливості поняття правової інтеграції.

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ ПОНЯТТЯ «ЄВРОПЕЙСЬКА МІЖДЕРЖАВНА ІНТЕГРАЦІЯ» В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Сутність явища міждержавної інтеграції.

Рівні інтеграційних процесів.

Поняття європейської міждержавної інтеграції.

Підходи до визначення європейських інтеграційних процесів.

Правовий підхід до визначення інтеграційних процесів в Європі.

ТЕМА 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Поняття глобалізації. Правова складова процесу.

Характеристика терміну глобалізації в юридичній науці.

Дискурси поняття глобалізації.

Вплив процесу глобалізації на конституційно-правове життя держав.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ЗНАЧЕННЯ СВІТОВОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ПРАВА

Історія виникнення конституціоналізму. Концепції періодизації конституційного розвитку.

Поняття конституціоналізму. Історичні підходи до визначення.

Сутність сучасного конституціоналізму. Його принципи.

Особливості українського конституціоналізму.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 5. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА: СУТНІСТЬ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЗНАЧЕННЯ

Інтернаціоналізація правових систем. Історія формування.
Сутність процесу інтернаціоналізації.
Тенденції розвитку процесу інтернаціоналізації.
Значення процесу інтернаціоналізації для сучасної науки конституційного права.

ТЕМА 6. КОНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ МІЖДЕРЖАВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сутність та особливості сучасного міжнародного права.
Вплив процесів глобалізації на міжнародне право.
Характеристика поняття конституціоналізації.
Конституціоналізація правових систем.
Конституціоналізація міжнародного права.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ В УМОВАХ ПРАВОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Поняття та зміст державного суверенітету.
Проблема суверенітету в сучасній правовій доктрині.
Ознаки сучасного суверенітету.
Теорії «обмеженого» та «абсолютного» суверенітету.
Теоретичні засади «некласичного» розуміння суверенітету.
Економічний суверенітет.
Розмивання державного суверенітету.

ТЕМА 8. ЗАСОБИ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНОРІВНЕВИХ ПРАВОПОРЯДКІВ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Взаємодія конституційного та міжнародного права. Класифікація засобів взаємодії.

Сутність трансформації. Рецепція. Інкорпорація. Відсилка. Уніфікація як засіб узгодження міжнародного та національного права. Гармонізація.

Поняття міжнародної модельної норми та модельної нормотворчості.

Досвід європейської міждержавної інтеграції як приклад гармонізації права.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1						
<i>Змістовий модуль 1</i>						
Тема 1. Визначення понять «інтеграція» та «правова інтеграція» в конституційному праві	18	4	2	-	-	12
Тема 2. Особливості поняття «європейська міждержавна інтеграція» в конституційному праві України	20	4	4	-	-	12
Тема 3. Глобалізація і конституційне право	16	2	2	-	-	12
Тема 4. Поняття, структура та значення світового конституціоналізму на сучасному етапі розвитку права	16	2	2	-	-	12
Всього годин за змістовий модуль 1	70	12	10	-	-	48
<i>Змістовий модуль 2</i>						
Тема 5. Інтернаціоналізація конституційного права: сутність, тенденції та значення	16	2	2	-	-	12
Тема 6. Конституціоналізація міжнародного правопорядку у сучасних умовах міждержавної інтеграції	20	4	4	-	-	12
Тема 7. Державний суверенітет в умовах правової інтеграції	21	4	4	-	-	13
Тема 8. Засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві	21	4	4	-	-	13
Всього годин за змістовий модуль 2	78	14	14	-	-	50
Всього годин за модуль 1	148	26	24	-	-	98
МОДУЛЬ 2						
ІНДЗ	2	-	-	-	2	-
Всього годин за модуль 2	2	-	-	-	2	-
Загальна кількість годин	150	26	24	-	2	98

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1						
<i>Змістовий модуль 1</i>						
Тема 1. Визначення понять «інтеграція» та «правова інтеграція» в конституційному праві	18	1	1	-	-	16
Тема 2. Особливості поняття «європейська міждержавна інтеграція» в конституційному праві України	19	2	1	-	-	16
Тема 3. Глобалізація і конституційне право	18	1	1	-	-	16
Тема 4. Поняття, структура та значення світового конституціоналізму на сучасному етапі розвитку права	18	1	1	-	-	16
Всього годин за змістовий модуль 1	73	5	4	-	-	64
<i>Змістовий модуль 2</i>						
Тема 5. Інтернаціоналізація конституційного права: сутність, тенденції та значення	18	1	1	-	-	16
Тема 6. Конституціоналізація міжнародного правопорядку у сучасних умовах міждержавної інтеграції	19	2	1	-	-	16
Тема 7. Державний суверенітет в умовах правової інтеграції	19	2	1	-	-	16
Тема 8. Засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві	19	2	1	-	-	16
Всього годин за змістовий модуль 2	75	7	4	-	-	64
Всього годин за модуль 1	148	12	8	-	-	128
МОДУЛЬ 2						
ІНДЗ	2	-	-	-	2	-
Всього годин за модуль 2	2	-	-	-	2	-
Загальна кількість годин	150	12	8	-	2	128

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Визначення понять «інтеграція» та «правова інтеграція» в конституційному праві	2	1
2.	Тема 2. Особливості поняття «європейська міждержавна інтеграція» в конституційному праві України	4	1
3.	Тема 3. Глобалізація і конституційне право	2	1
4.	Тема 4. Поняття, структура та значення світового конституціоналізму на сучасному етапі розвитку права	2	1
5.	Тема 5. Інтернаціоналізація конституційного права: сутність, тенденції та значення	2	1
6.	Тема 6. Конституціоналізація міжнародного правопорядку у сучасних умовах міждержавної інтеграції	4	1
7.	Тема 7. Державний суверенітет в умовах правової інтеграції	4	1
8.	Тема 8. Засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві	4	1
Разом:		24	8

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає необхідність самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення.

Опрацьовуючи самостійно матеріал, студенти зобов'язані використовувати джерела, що запропоновані в загальному списку рекомендованих джерел.

Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є усне опитування та перевірка правильності виконання письмових навчальних завдань під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Визначення понять «інтеграція» та «правова інтеграція» в конституційному праві	12	16
2.	Тема 2. Особливості поняття «європейська міждержавна інтеграція» в конституційному праві України	12	16
3.	Тема 3. Глобалізація і конституційне право	12	16
4.	Тема 4. Поняття, структура та значення світового конституціоналізму на сучасному етапі розвитку права	12	16
5.	Тема 5. Інтернаціоналізація конституційного права: сутність, тенденції та значення	12	16
6.	Тема 6. Конституціоналізація міжнародного правопорядку у сучасних умовах міждержавної інтеграції	12	16
7.	Тема 7. Державний суверенітет в умовах правової інтеграції	13	16
8.	Тема 8. Засоби взаємодії різнорівневих правопорядків в конституційному та міжнародному праві	13	16
Разом:		98	128

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота передбачає:

- написання самостійної (індивідуальної) наукової роботи з аналітичним оглядом наукових публікацій за визначеною тематикою,
- участь у науковому студентському гуртку, конференціях, круглих столах, тощо.

Мета наукової роботи з аналітичним оглядом наукових публікацій:

напрацювання самостійних творчих навичок з підготовки письмової роботи, яка представляє собою загальний огляд (аналіз) наукових публікацій та розгорнуте і аргументоване викладення власного погляду студента, з можливістю критичного підходу до деяких наукових теоретичних підходів за визначеною темою наукового дослідження.

Вимоги до змісту самостійної (індивідуальної) наукової роботи:

- структура роботи складається з титульного аркушу (Додаток 1), плану, вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних наукових та нормативних джерел. Посилання на використані джерела є обов'язковими;
- вступ має містити: аналіз актуальності проблематики дослідження

(висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити сутність проблеми наукового завдання), мету і завдання, об'єкт дослідження (це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення), предмет дослідження (міститься в межах об'єкта);

- основний зміст роботи повинен містити детальний аналіз проблематики визначеної теми наукової роботи з оглядом наукових підходів та власних аргументованих ідей до вирішення проблеми, можливий аналіз нормативного матеріалу та матеріалів юридичної практики;
- загальні висновки по роботі – коротке викладення чітко сформульованих ідей і належно обґрунтованих пропозицій основної частини, які мають науково-практичне значення і є самостійним здобутком студента;
- список використаних джерел (не менш ніж 5 найменувань).

Оформлення роботи:

- загальний об'єм всієї роботи не має перевищувати 10–15 сторінок;
- поля: верхнє, нижнє – 2 см, зліва – 2,5 см, справа – 1,5 см;
- шрифт – 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;
- нумерація сторінок.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Не припустимою є підготовка проекту в зошитах, або на листах формату А-4, що заповнені з обох сторінок.

Оцінювання: рівень аналізу наукових (нормативних) джерел, повнота розкриття теми, послідовність і правильність аргументації власних думок, якість оформлення та презентації, тощо.

Тематика самостійної (індивідуальної) наукової роботи затверджується викладачем.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра права та публічного адміністрування

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

з навчальної дисципліни «Інтеграційне право»

на тему: «_____»

Виконав:

студент (ка) II курсу
ОС «Магістр»
спеціальності 081 Право

(П.І.Б.)

Науковий керівник:

(посада, П.І.Б. викладача)

10. Методи навчання

Лекції, семінари, підготовка доповідей, самостійна робота студентів.

Консультація викладача з питань підготовки до семінарських занять, виконання ІНДЗ за змістом тем.

Індивідуально співбесіда за програмовим змістом дисципліни та перевірка завдань для самостійної роботи студента, визначених у семінарських заняттях з метою підвищення рейтингу успішності студента.

11. Критерії оцінювання

Поточна перевірка знань, тематична перевірка та підсумковий контроль.

Контрольні питання з дисципліни «Інтеграційне право»

1. Поняття інтеграції.
2. Об'єкти та суб'єкти інтеграції.
3. Ознаки інтеграції.
4. Інтеграція та міжнародне право.
5. Понятійно-категорійний ряд явища інтеграції.
6. Участь України у європейських інтеграційних процесах.
7. Поняття інтеграції в різних сферах суспільного життя.
8. Підходи до визначення поняття «інтеграція».
9. Сутність та особливості поняття правової інтеграції.
10. Роль правового регулювання в інтеграційних процесах.
11. Сутність явища міждержавної інтеграції.
12. Доктринальні особливості міждержавної інтеграції.
13. Рівні та ознаки інтеграційних процесів.
14. Поняття європейської міждержавної інтеграції.
15. Підходи до визначення європейських інтеграційних процесів.
16. Правовий підхід до визначення інтеграційних процесів в Європі.
17. Поняття глобалізації.
18. Правова складова процесу глобалізації.
19. Характеристика терміну глобалізації в юридичній науці.
20. Дискурси поняття глобалізації.
21. Правова глобалістика та глобалізація в правовій сфері.
22. Вплив процесу глобалізації на конституційно-правове життя держав.
23. Історія виникнення конституціоналізму.
24. Концепції періодизації конституційного розвитку.
25. Поняття конституціоналізму.
26. Історичні підходи до визначення поняття конституціоналізму.
27. Сутність сучасного конституціоналізму.
28. Принципи сучасного конституціоналізму.

29. Складові елементи конституціоналізму.
30. Значення конституціоналізму на сучасному етапі розвитку права.
31. Особливості українського конституціоналізму.
32. Інтернаціоналізація правових систем. Історія формування.
33. Сутність процесу інтернаціоналізації.
34. Тенденції розвитку процесу інтернаціоналізації.
35. Інтернаціоналізація конституційного права.
36. Інтернаціоналізація вітчизняної системи права.
37. Класифікація процесу інтернаціоналізації.
38. Інтернаціоналізація та глобалізація.
39. Конституційно-правові інститути, у межах яких відбуваються процеси інтернаціоналізації.
40. Значення процесу інтернаціоналізації для сучасної науки конституційного права.
41. Сутність сучасного міжнародного права.
42. Особливості міжнародного права на сучасному етапі світового розвитку.
43. Вплив процесів глобалізації на міжнародне право.
44. Характеристика поняття конституціоналізації.
45. Конституціоналізація правових систем.
46. Конституціоналізація міжнародного права.
47. Поняття та зміст державного суверенітету.
48. Проблема суверенітету в сучасній правовій доктрині.
49. Ознаки сучасного суверенітету.
50. Теорії «обмеженого» та «абсолютного» суверенітету.
51. Теоретичні засади «некласичного» розуміння суверенітету.
52. Економічний суверенітет.
53. Розмивання державного суверенітету.
54. Взаємодія конституційного та міжнародного права.
55. Класифікація засобів взаємодії конституційного та міжнародного права.
56. Сутність трансформації.
57. Сутність рецепції.
58. Сутність інкорпорації.
59. Сутність відсилки.
60. Уніфікація як засіб узгодження міжнародного та національного права.
61. Сутність гармонізації.
62. Поняття міжнародної модельної норми та модельної нормотворчості.
63. Досвід європейської міждержавної інтеграції як приклад гармонізації права.

12. Засоби оцінювання

Систему контролю складають: екзамен, усне опитування (співбесіда), реферати, електронні презентації, семінари.

За часом педагогічний контроль передбачає поточний, тематичний, модульний і підсумковий.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни складає 100 балів.

Модуль 1 Поточний контроль та самостійна робота								Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 Підсумкова атестація	Сума
ЗМ 1								25	Залік – 25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
9	10	9	9	9	10	9	10			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Необхідним обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням MS Word.

15. Рекомендовані джерела

1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров. *Михайло Баймуратов: право як буття вченого* : зб. наук. пр. до 55-річчя М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К. : Логос, 2009. С. 477–493. Бібліогр. : 35 назв.
2. Баймуратов М. О. Імплементация норм міжнародного права про свободу пересування і вибір місця проживання у право України / М. О. Баймуратов, С. Максименко // *Право України*. 2003. № 9. С. 133–137.
3. Баймуратов М. А. Конституционное право Украины в системе мирового коммунитарного права. Конституционное право Украины / под ред. М. А. Баймуратова, А. В. Батанова. Харьков : Одиссей, 2008. С. 228–229.
4. Баймуратов М. А. Международное публичное право : учеб. Харьков : Одиссей, 2007. 704 с.
5. Баймуратов М. А. Международное публичное право : учеб. Одес. нац. юрид. акад. К. : Истина, 2004. 552 с.
6. Баймуратов М. А. Международный правопорядок: концептуальные аспекты становления, понятийная, элементная и функциональная характеристики / М. А. Баймуратов // *Михайло Баймуратов: право як буття вченого* : зб. наук. пр. до 55-річчя М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К. : Логос, 2009. С. 653–675. Бібліогр. : 44 назв.
7. Баймуратов М. А. Международный правопорядок: концептуальные подходы к становлению понятийной характеристики. *Международное публичное и частное право*. 2010. № 1. С. 2–10.
8. Баймуратов М. О. Міжнародне право. Харків : Одиссей, 2001. 672 с.
9. Баймуратов М. А. Основные способы европейской правовой интеграции. *Михайло Баймуратов: право як буття вченого* : зб. наук. пр. до 55-річчя М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К. : Логос, 2009. С. 10–16. Бібліогр. : 8 назв.
10. Баймуратов М. А. Публичная власть в Украине: конституционализация и нормативизация доктринальных подходов. *Михайло Баймуратов: право як буття вченого* : зб. наук. пр. до 55-річчя М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К. : Логос, 2009. С. 131–146. Бібліогр. : 35 назв.
11. Баймуратов М. А. Современный украинский конституционализм в контексте мировой конституционной мысли. Курс конституционного права Украины. Т. 1 : Общая часть : Основы теории конституционного права : учеб. / под ред. М. А. Баймуратова, А. В. Батанова. Харьков : Одиссей, 2008. С. 558–559.
12. Баймуратов М. О. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу: політико-правовий аналіз / М. О. Баймуратов, С. Максименко // *Право України*. 2001. № 10. С. 101–104.
13. Барабаш Ю. Г. «Глобалізаційний» виклик парламентаризму: конституційно-правовий аналіз. *Університетські наукові записки*. 2007. № 1 (21). С. 40–46.

14. Бахин С. В. Модельное право. *Правоведение*. 2003. № 1. С. 170–185.
15. Блищенко И. П. Понятие экономического суверенитета государства / И. П. Блищенко, Ж. Дориа // *Правоведение*. 2000. № 1. С. 200–217.
16. Богданди А. Конституционализм в международном праве: комментарии к предложению из Германии. *Право и политика*. 2008. № 1. С. 50–70.
17. Венізелос Е. Європейська Конституція: виклик конституційної теорії / Е. Венізелос ; пер. з новогрец. мови Ю. О. Волошина. *Порівняльно-правові дослідження*. 2006. № 1. С. 129–130.
18. Венізелос Е. Стабільність конституційного феномену в постновітній час / Е. Венізелос ; пер. з новогрец. мови Ю. О. Волошина. *Порівняльно-правові дослідження*. 2005. № 1. С. 41–52.
19. Волошин Ю. О. Конституційно-правові засади самоорганізації національних меншин в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02. К., 2001. 20 с.
20. Волошин Ю. А. Конституционное обеспечение формирования интеграционного права: Проблемы теории и практики. *Правоведение*. 2008. № 3. С. 108–117.
21. Волошин Ю. О. Міжнародно-правові та конституційні проблеми формування механізму зовнішньої політики Турецької Республіки на сучасному етапі в контексті європейської міждержавної інтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер. Право. 2007. Вип. 8. С. 163–169.
22. Волошин Ю. О. Онтологічні проблеми визначення категорії «міждержавна інтеграція» у вітчизняній та зарубіжній конституційно-правовій та політологічній доктрині. *Порівняльно-правові дослідження*. 2008. № 2. С. 70–78.
23. Денисов В. Н. Роль міжнародного права у зовнішній і внутрішній політиці України. Державотворення і правотворення в Україні / за ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. С. 596–611.
24. Диас-Мелиан де Ханиш М. В. Основы и природа правовой интеграции / М. В. Диас-Мелиан де Ханиш. *Правоведение*. 2001. № 6. С. 180–183.
25. Забігайло В. Право України в контексті його апромаксимації до права Європейського Союзу. *Українсько-Європейський журнал міжнародного та порівняльного права*. 2000. Т. 1. Вип. 1. С. 7–12.
26. Капустин А. Я. Европейский Союз: интеграция и право : моногр. М. : Изд-во Рос. ун-та дружбы народов, 2000. 436 с.
27. Кашкин С. Ю. Комментарии к проекту Конституции Европейского Союза / С. Ю. Кашкин, А. О. Четвериков // *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2005. № 1. С. 10–19.
28. Кашкин С. Ю. Конституция для Европы: принципиально новый этап развития конституционализма. *Вестник Европы*. 2004. № 12. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/articles/kashkin_konstitution.htm

29. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і України : моногр. К. : Юрид. думка, 2005. 448 с.

30. Кравчук І. Реформування інституційного механізму адаптації права України до права ЄС. *Право України*. 2005. № 1. С. 16–24.

31. Крусян А. Р. Содержание современного украинского конституционализма. *Наука конституційного права України: сучасний стан та напрямки розвитку* : матеріали виступів учасників «круглого столу» / за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2009. С. 134–139.

32. Лукашук И. И. Международно-правовое регулирование международных отношений. М. : Междунар. отношения, 1975. 173 с.

33. Луць Л. А. Деякі аспекти взаємодії правових систем Ради Європи, Європейського Союзу та держав-учасниць. *Держава і право*. 2002. Вип. 16. С. 11–16.

34. Луць Л. А. Деякі проблеми європейської правової інтеграції. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ*. Львів, 2002. Вип. 1 (16). С. 23–32.

35. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи: загальнотеоретична характеристика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2005. 32 с.

36. Луць Л. А. Основні заходи та способи європейської правової інтеграції. *Право України*. 2002. № 5. С. 146–148.

37. Погорілко В. Ф. Конституційне право України. Академічний курс : у 2 т. : підруч. / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; за ред. В. Ф. Погорілка. К. : Юрид. думка, 2006. Т. 1. 544 с.

38. Скакун О. Ф. Категорії «інтеграція», «гармонізація», «апроксимація», «уніфікація» в правовому середовищі: схожість і відмінність дії. *Порівняльно-правові дослідження*. 2008. № 1. С. 51–60.

39. Суверенітет України і міжнародне право / В. Н. Денисов, В. І. Євінтов, В. І. Акуленко та ін. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; відп. ред. В. Н. Денисов, В. І. Євінтов. К. : Манускрипт, 1995. 360 с.

40. Танчев Е. Верховенство конституції в контексте конституційного плюралізму. *Сравнительное конституционное право*. 2005. № 4. С. 104–113.

41. Шаповал В. М. Конституція і міжнародне право: до питання про взаємозв'язок і взаємовплив. *Право України*. 2009. № 7. С. 88–94.

42. Энтин Л. М. Единое правовое пространство и правовая стратегия Европейского Союза / Л. М. Энтин, Ю. А. Матвиевский // Европа перемен: концепции и стратегии интеграционных процессов : моногр. / под общ. ред. Л. И. Глухарева. М., 2006. С. 181–195.

43. Энтин М. Л. Современные императивы гармонизации законодательства и правовых систем / М. Л. Энтин. М., 2005. 17 с.

44. Юридический научно-практический словарь-справочник (основные термины и понятия) / О. Ф. Скакун, Д. А. Бондаренко ; под общ. ред. О. Ф. Скакуна. Харьков : Эспада, 2007. 488 с.

45. Юридический энциклопедический словарь / под ред. А. Я. Сухарева. М. : Сов. энцикл., 1984. 415 с.